

ADÓT FIZETÜNK

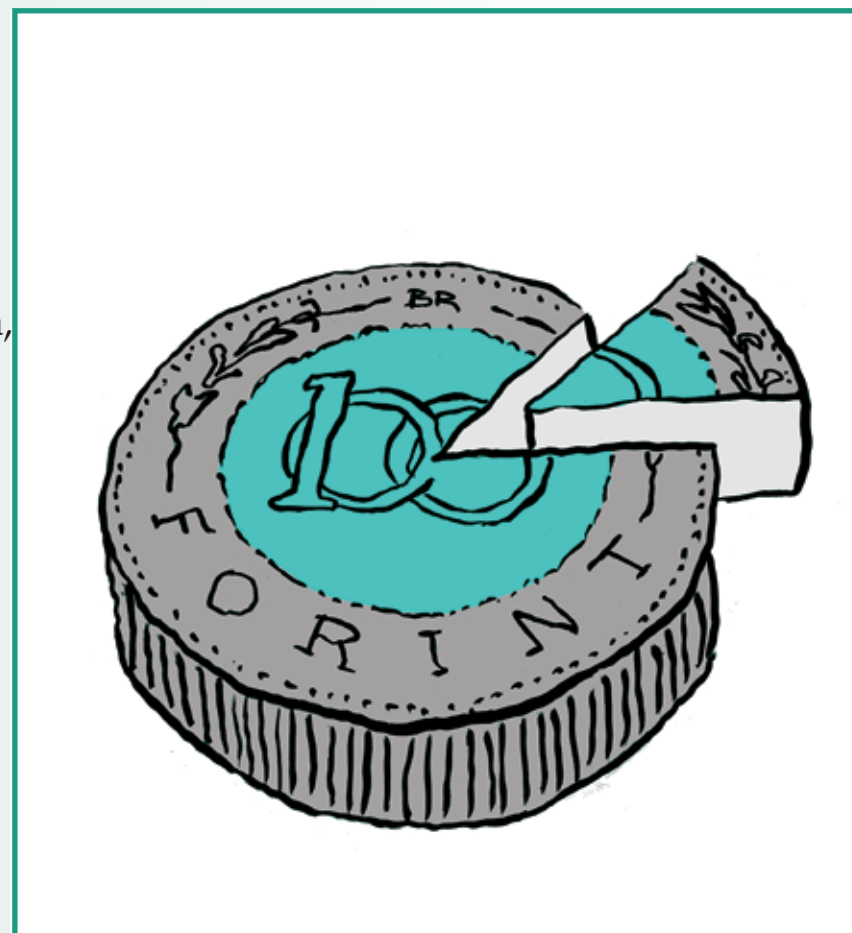
SZKA_106_25

É N É S A V I L Á G

A modul szerzője: IFA Műhely
(Dr. Mihály Ottó, Falus Katalin, Jakab György,
F. Kristóf Mária, Czincz Józsefné, Iván Márta,
Janicsek Lajos Tamás, Kálmán Katalin, Kolláth
Erzsébet, Marcz Klára, Molnár Géza, Molnár Zsuzsa,
Montay Beáta, Ursu Zsuzsa, Zsigmond Ottilia)

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

6. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Lakókörnyezetünk					
A	A gyerekek szerepjátékban egy település lakóit játsszák el. A „lakosok” beosztják pénzüket, a „polgármester” közösségi célokra (pl. új közösségi ház építése, iskola renoválása stb.) pénzt kér a lakosoktól. 50 perc	Szerepek és adózási helyzetek megélése Együttműködési készség Kommunikatív képességek	Csoportmunka – szituációs játék		P1 (Társadalmi csoportok)
B	A tanulók csoportokban interneten történő kereséssel gyűjtenek információkat a történelemben előforduló adókról (pl. tized, ablakadó). A csoportok megbeszélik a kutatásuk eredményét. 20 perc	Adóformák megismerése Együttműködési készség Ismeretszerző képességek	Csoportmunka – kutatás Frontális munka – bemutató	Internet-hozzáférés	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
C	A tanulók az internet és a <i>Magyar értelmező kéziszótár</i> segítségével értelmezik a személyi jövedelemadó fogalmát. 25 perc	SZJA fogalmának megismerése Együttműködési készség Ismeretszerző-képességek	Csoportmunka – kutatás	Magyar értelmező kéziszótár, internetes hozzáférés	P2 (Kutatás)
I/b Mi a sarc – miért fizetünk?					
A	A tanulók összehasonlítják a sarc és az adó fogalmát. Két külön csoportban értelmezik mindkettőt, majd megvitatják, hogy sarc-e az adó. 30 perc	A sarc és az adó fogalmának összehasonlítása Kommunikatív képességek Összefüggéskezelő-képesség	Csoportmunka – megbeszélés, vita		P3 (Sarc vagy adó)
B	A tanulók két csoportban felkészülnek egy vitára, melynek témája: Kötelességünk-e személyi jövedelemadót fizetni? A két csoport megegyeznek, hogy melyik csoport érvel az adófizetés ellen és melyik mellette, illetve mindkét csoport megfogalmazza, mire lehet költeni az adót. 25 perc	Véleményalkotás Felelősségvállalás Érveléstechnika Türelem	Csoportmunka – vita		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Mi az adó?					
A	A tanulók megfogalmazzák, hogyan nevezhetjük azt a közös részt, amit mindenki befizet. Az „adó” szó helyett megpróbálnak más szavakat, kifejezéseket gyűjteni. Közben a pedagógus rögzíti az adó fogalmát a táblára a tanulók szavaival. 15 perc	Definícióalkotás Érvek elfogadásának képessége Asszociációs készség Lényeglátás	Frontális munka – megbeszélés		P4 (Az adó fogalma)
B	A tanulók a pedagógus aktív közreműködésével közös definíciót alkotnak az adó fogalmáról. 10 perc	Definícióalkotás Lényeglátás Szóbeli kifejezőkészség	Frontális munka – megbeszélés, magyarázat		P4 (Az adó fogalma)
II/b Kinek fizetünk adót?					
A	A tanulók kérdések alapján megfogalmazzák, kinek fizetjük be a jövedelmünk egy részét, valamint hogy az adót az állam és az önkormányzat kezeli, megosztott felelősséggel. 10 perc	Összefüggések meglátása Együttműködési készség	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/c Az adó mennyisége, felhasználása					
A	A tanulók adózással kapcsolatos kérdésekben, problémákban próbálnak állást foglalni. Egy jegyző leírja a válaszokat, egy szóvivő pedig felolvassa a többi csoportnak. 15 perc	Kérdések végiggondolása Gondolkodási készségek Együttműködési készség	Csoportmunka – lista készítése, felolvasás, bemutató		P5 (Kérdések)
II/d Tékozlás vagy hasznosság					
A	A csoportok vázlatot készítenek további kérdésekről, az egyéni érdekek és a közösségi érdekek ütköztetésével. A csoportok bemutatják egymásnak a munkájuk eredményét. 25 perc	Együttgondolkodás az adókról Együttműködési készség Felelősségvállalás	Kooperatív tanulás – három megye, egy marad	Csomagolópapír, filctollak	P6 (További kérdések)
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
A	A tanulók párban megbeszélik az adózási fegyelem és a közérdek összefüggéseit és konfliktusait, minek mi a haszna stb. 10 perc	Összefoglalás Önreflexió Tolerancia	Páros munka – páros szóforgó		
B	Mindenki egy szóval, egy jelzővel kifejezi, hogy szerinte milyen aktivitással vett részt a csoportmunkában. 10 perc	Önértékelés Önreflexió Kritikai érzék	Frontális munka – beszélgetőkör		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 TÁRSADALMI CSOPORTOK

Az osztályt két részre osztjuk. A csoportok alakulhatnak úgy, hogy a gyerekek szerepet húznak, vagy úgy, hogy szerepet választanak (a szerepeket lásd alább). A szerepválasztás után a pedagógus ismer-teti a csoportokat. Mindkét csoport egy-egy falu (lakókörnyezet) közössége (12 fő + 2 fő, akik más szerepet kapnak).

Az első számú csoportban van:

- nyugdíjas házaspár;
- özvegy édesanya két gyerekkel;
- család (nyugdíjas nagymama, papa, mama, két iskoláskorú gyerek);
- család, kereső felnőttekkel, már önálló gyerekek, akik nem laknak otthon.

A második csoport tagjai:

- család két kereső felnőttel és két nagykorú gyerekkel, akik otthon laknak, de más önálló keresettel rendelkeznek;
- család (papa, mama, kereső nagylány és egy iskoláskorú gyermek);
- fiatal házaspár a velük lakó kereső szülőkkel.

(Az egyes közösségek létszáma az osztály létszámának megfelelően bővíthető vagy szűkíthető. A pedagógus segít a szerepek, a fel-

adatok elosztásánál, vállalásánál, és ügyel arra, hogy mindenki kapjon feladatot.)

A csoport választ magának egy-egy vezetőt, akik nem tagjai a lakó-közösségnek, valamint egy megfigyelőt, aki később kapja meg a feladatát. A választott vezető lesz a polgármester, aki majd bekéri az adót. A megfigyelő feladata lesz, hogy a tagoktól beszedje az adót. A két-két csoport a létszámnak megfelelően kap egy összeget, ami egyéenként eltérő. Ezt az összeget (játékpénz) borítékban kapják meg, és az a feladatuk, hogy mindenki ossza be egy hónapra, hogy mire költi el a fizetését. A megfigyelő figyeli a csoporttagok munkáját, de nem szól bele az elosztásba.

A csoportmunkával egyidejűleg a pedagógus megbeszéli a vezetővel annak feladatát. A vezető feladata annak megfogalmazása lesz, hogy milyen közösségi célra kér pénzt a csoporttagoktól. Kiemelt feladata továbbá, hogy olyan célt fogalmazzon meg, ami hosszú távú hozzájárulást igényel. Például orvosi rendelő építése és fenntartása; folyamatos útjavítás; iskola működtetése; uszoda építése és üzemeltetése; gyermekjátsszótér; kutyasétáltató hely kialakítása és folyamatos takarítása (ebben az esetben a csoportok között legyen olyan, akinek van kutyája, és olyan is, akinek nincs, és nem is szereti a kutyákat – ez csak városi közösség esetén ér-demes); kerékpárút, parkoló építése stb.

20 perc múlva, mikor már mindenki beosztotta a fizetését, előáll a vezető (polgármester) a kérelmével, amit a csoport előtt előad. A megfigyelőnek az a feladata, hogy egyenként elmenjen a családok-

hoz, és meggyőzze őket az adófizetésről. Feladatát a pedagógustól kapja olyan módon, hogy a többiek ne hallhassák.

Végezetül a vezető (polgármester) az egész osztály előtt ismerteti az eredményt.

A játék kiindulási alap a további témafeldolgozáshoz. A játék lehetőséget teremt az egyéni és közösségi érdekek ütköztetésére.

P2 KUTATÁS

A tanulók 4 fős csoportokban dolgozzanak. Megoszthatják a feladatokat, és egy pár végezheti az internetes keresést, közben a másik pár kutathat a könyvben. Ha kevés a számítógép (vagy nincs), dolgozhatnak együtt többen is. Ilyenkor folyamatosan egyeztessék, ki mit csinál, és összegezzék az eredményeket.

P3 SARC VAGY ADÓ

Az I/b feladat A variációja a I/a feladat A részének folytatása. A sarc-adó kérdésben a pedagógus vezesse úgy a beszélgetést, hogy a tanulók áttekintsék a történelmi idők ide vonatkozó részeit. Fókuszkérdésként arra is válaszolnak, mire lehet felhasználni az

adót. A téma feldolgozását kapcsolják a P1-ben szereplő információkhoz, szituációkhoz.

P4 AZ ADÓ FOGALMA

Az alábbi definíciók csak segítségül állnak itt, természetesen a gyerekektől nem ezeket várjuk el.

Az adó magán- vagy jogi személyek által felettes hatalomnak kötelezően fizetett rendszeres (esetenként rendkívüli) anyagi – leginkább pénzbeli – juttatás.

Wikipédia, <http://hu.wikipedia.org/wiki/Ad%C3%B3>

Adó fogalma: Olyan egyszeri vagy folyamatos pénzügyi szolgáltatás, amelyet az állam, vagy más közjogi testület közfeladatok (víz, gáz hidak) ellátásához szükséges bevétel céljából egyoldalúan állapít meg, és külön eseti ellenszolgáltatás nélkül követelhet mindenkitől, akire a törvényben, a szolgáltatási kötelezettség tekintetében megállapított tényállás vonatkozik.

Gonda Tímea – Sándor Nikolett: Az egyösszegű és a jövedelemtől függő adó eltérő hatásának bemutatása, illetve főbb adókatóriák összehasonlítása az EU tagállamok, az USA és Japán esetén. In: Károly Róbert Főiskola honlapja, http://alia.karolyrobert.hu/upload/upload/kozgtansz_gonda-sandor_eltero_adoztatas.ppt

P5 KÉRDÉSEK

- Hogyan állapítható meg az adó mértéke?
- Kinek kell adót fizetnie?
- Kell-e a nyugdíjasnak, a munkanélkülinek, a tanulónak adót fizetnie?

P6 TOVÁBBI KÉRDÉSEK

- Ki dönt arról, mire fordítható a befolyt összeg? (önkormányzati és parlamenti képviselők)
- Hogyan kaphatom vissza az általam befizetett adót?
- Mire lehet költeni a befolyt összeget?